

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
AVOKATI I POPULLIT

*Seksioni për organet e administratës qendrore, të pushtetit vendor
dhe të të tretëve që veprojnë për llogari të tyre*

Adresa: Bulevardi: "Zhan D'Ark" Nr.2
Tiranë, Shqipëri

Tel/Fax: +355 4 2380 300/315
E-mail: ap@avokatipopullit.gov.al
www.avokatipopullit.gov.al

Nr. **Prot.**
Nr. Dok. 202501633/

Tiranë ____/____/2025

Lënda: *Rekomandim për përshpejtimin e përfundimit të procedurës administrative të filluar mbi bazën e vetëdeklarimit për legalizim, të paraqitur nga shtetasja E.P..*

Drejtuar: **Drejtorisë Vendore të Agjencisë Shtetërore të Kadastrës**

Vlorë

Të nderuar,

Në letrën drejtuar Avokatit të Popullit, shtetasja E. P., ka shprehur shqetësimin në lidhje me zvarritjen e procesit të legalizimit të një ndërtimi pa leje të vetëdeklaruar prej saj.

Ankuesja shkruan se prej vitesh ka vetëdeklaruar dhe ka kërkuar legalizimin e një ndërtimi informal të ngritur prej saj, në fshatin Novosel, Vlorë. Organet pararendëse publike dhe sot organi juaj publik nuk kanë shqyrtuar vetëdeklarimin e paraqitur prej saj, shkruan ankuesja, ndërkohë që ajo i ka përmbushur të gjitha detyrimet përkatëse për përfundimin sa më të shpejtë të këtij procesi.

Në këto rrethana, ankuesja ka kërkuar ndërhyrjen nga ana e Avokatit të Popullit, për sqarimin dhe zgjidhjen e kësaj çështjeje.

Me marrjen në shqyrtim të kësaj çështjeje i jemi drejtuar me shkresën tonë nr. K3/V18-2 prot., datë 02.10.2024, me një kërkesë për shpjegime organit tuaj publik, ku kemi kërkuar dërgimin e shpjegimeve të detajuara lidhur me arsyet e mostrajtimit në kohë dhe sipas afateve ligjore të kësaj çështjeje, si dhe të masave që ishin marrë, apo do të merreshin nga ana juaj në vazhdim, për zgjidhjen përfundimtare të saj.

Në përgjigje të kërkesës sonë, nga ana e organit tuaj publik na është dërguar shkresa nr. 8270/1 prot., datë 17.10.2024, në të cilën jepet informacioni se nga verifikimi i kryer

lidhur me këtë rast ka rezultuar që, praktika e legalizimit administrohet pranë arkivit të drejtorisë suaj vendore të Agjencisë Shtetërore të Kadastrës. Më konkretisht në këtë shkresë thuhet se, “...duhet të dalë dosja nga arkivi për tu kryer verifikimi në terren, mbi bazën e të cilit do të hartohet materiali tekniko-ligjor”.

Sipas kësaj përgjigjeje, praktika në fjalë e vetëdeklarimit për legalizimin e ndërtimit pa leje do ti nënshtrohet procedurave kualifikuese, në përputhje me kriteret dhe afatet e parashikuara në ligjin nr. 20/2020 “Për përfundimin e proceseve kalimtare të pronësisë në Republikën e Shqipërisë”, si dhe Vendimit të Këshillit të Ministrave nr. 1040, datë 25.11.2020 “Për përcaktimin e rregullave të zbatimit të kritereve të legalizimit”.

Paraprakisht, konstatojmë se pavarësisht faktit që në përgjigjen e dhënë nga ana juaj nuk përcaktohet koha e aplikimit/vetëdeklarimit për legalizimin e objektit informal nga ana e zj. E. P., nga një fotokopje e dokumentit të dërguar më pas nga ana e ankueses, identifikohet dokumenti, “*Deklaratë për përfshirje në procedurat e legalizimit, të ndërtimit pa leje/shtesës anësore dhe/ose në lartësi në ndërtim me leje*”, i lëshuar nga ish-ALUIZNI (drejtoria përkatëse rajonale), në datë 12.08.2014.

Nga informacioni i dërguar nga ankuesja, si dhe nga informacioni dhe shpjegimet e dhëna nga ana e organit tuaj publik, lidhur me trajtimin e kësaj çështjeje konstatojmë se:

- Shtetasja E. P., ka vetëdeklaruar/paraqitur aplikim për legalizimin e objektit informal, në datë 12.08.2014.

- Vërehet mungesë komunikimi dhe informimi nga ana e organeve përgjegjëse shtetërore që kanë trajtuar paraprakisht këtë vetëdeklarim si dhe në vazhdim nga ana juaj si organ publik, lidhur me fazat e trajtimit të kësaj procedure administrative, si dhe hapat që duhej të ndiqte znj. E. P., në cilësinë e palës me interes të drejtëpërdrejtë në këtë procedure administrative. **Madje ky detyrim ligjor nuk është realizuar në mënyrë thelbësore nga ju.** Nuk rezulton të ketë një korrespondencë zyrtare të mbajtur mes organeve përgjegjëse shtetërore që kanë trajtuar paraprakisht këtë vetëdeklarim si dhe më pas nga ana juaj, me ankuesen. Mungesa e këtij dokumentacioni zyrtar tregon pikërisht mungesën e veprimeve procedurale të nevojshme për zhvillimin e kësaj procedure administrative, si dhe mungesën e bashkëpunimit gjatë zhvillimit të kësaj procedure administrative, mes organit publik që e zhvillon atë dhe palës që ka interes të drejtëpërdrejtë në këtë proces, të iniciuar nga vet ajo. Kjo gjë del krejtësisht e qartë edhe nga fakti se në përgjigjen tuaj dërguar Avokatit të Popullit, i vetmi konstatim që bëni është se praktika përkatëse administrative e aplikimit të datës 12.08.2014, ndodhet në arkivë. Ankesa e paraqitur nga zj. E. P., tregon gjithashtu edhe mosrespektimin e së drejtës së saj, të ligjshme për informim, për zhvillimin e kësaj procedure administrative, nga organet përgjegjëse shtetërore që kanë trajtuar paraprakisht këtë vetëdeklarim, si dhe më pas nga DVASHK-ja Vlorë.

Ende nuk ka një vendim përfundimtar të organit kompetent publik që duhej të trajtonte këtë vetëdeklarim/aplikim, pavarësisht se ankuesja e ka iniciuar fillimin e kësaj procedure administrative në muajt e fundit të vitit 2014.

Paraprakisht konstatojmë se:

Së pari, ka kaluar një kohë tejet e gjatë që nga momenti i aplikimit/vetëdeklarimit për legalizimin e objektit informal të paraqitur nga ana e zj. E. P., në organin përkatës

kompetent sipas legjislacionit në fuqi, të kohës. Pra, janë më shumë se 10 vite, përgjatë të cilave ka filluar por nuk është zhvilluar normalisht një procedurë administrative, e cila rezulton ende e papërfunduar.

Së dyti, nuk paraqitet nga ana juaj si organ publik asnjë justifikim ligjor për këtë kohëzgjatje faktike të procedurës administrative, ende të papërfunduar. Kjo situatë ndodh kur, me sa rezulton nga informacioni i dhënë prej jush, ka munguar tërësisht ecuria e zhvillimit të procedurës administrative të iniciuar nga vetëdeklarimi i paraqitur në fund të vitit 2014, nga zj. E. P..

Së treti, vërehet një mungesë e vazhduar e dhënies së informacionit ndaj zj. E. P., për ecurinë e procedurës administrative, nominale të legalizimit, fakt që evidenton një tjetër shkak të drejtëpërdrejtë për cënimin e së drejtës themelore të ankueses, për zhvillimin e një procesi të rregullt ligjor, si dhe të cenimit të interesave pasurore të saj, si subjekt posedues i pasurisë së paluajtëshme në këtë proces.

Nisur nga rrethanat e parastruara në këtë çështje, si dhe nga informacioni i paraqitur nga ana juaj si drejtori vendore e Agjencisë Shtetërore të Kadastrës, evidentohet qartësisht fillimi i një procedure administrative të bazuar në rregullimet e një legjislacioni specifik, mbi legalizimin, urbanizimin dhe integrimin e ndërtimeve pa leje,¹ e cila pas më shumë se 10 vitesh nuk ka përfunduar ende me një akt administrativ (*vendim përfundimtar*), të nxjerrë nga organi përgjegjës publik, në të cilin vendoset legalizimi ose jo i objektit përkatës, të ngritur pa leje ndërtimi.

Vetëdeklarimi për legalizim është kryer nga zj. E. P., në datë 12.08.2014. Në varësi të përcaktimeve të legjislacionit në fuqi të kohës, për trajtimin e këtij vetëdeklarimi dhe nga analiza e të gjithë afateve ligjore procedurale të vendosura nga ligji nr. 9482, datë 03.04.2006 “Për legalizimin, urbanizimin dhe integrimin e ndërtimeve pa leje”, i ndryshuar, (tashmë i shfuqizuar nga ligji nr. 20/2020 “Për përfundimin e proceseve kalimtare të pronësisë në Republikën e Shqipërisë”), nuk përcaktohej një afat konkret kohor, brenda të cilit duhej të përfundonte procedimi administrativ, me nxjerrjen e një vendimi për legalizimin ose jo të një ndërtimi informal, apo të një shtese informale në një objekt me leje ndërtimi.

Kjo problematikë është bërë prezente edhe më hershëm në rekomadimet e Avokatit të Popullit, drejtuar organeve të administratës publike, përgjegjëse për mbarrëvajtjen e procesit të legalizimit, të iniciuar mbi bazën e vetëdeklarimeve të paraqitura nga subjektet e interesuara.

Në referencë të dispozitave të Kodit të Procedurave Administrative,² koncepti i procedimit/procedurës administrative, që në këtë problematikë lidhet me vetëdeklarimet rast pas rasti për legalizim të një ndërtimi informal, apo të një shtese informale në një objekt me leje ndërtimi, është një proces që iniciohet nga një subjekt që ka interes të

¹ Në varësi të kohës së vetëdeklarimit për përfshirje në procesin e legalizimit, duhet të mbahet parasysh si bazë ligjore, ligji nr.9482 datë 03.04.2006 “Për legalizimin, urbanizimin dhe integrimin e ndërtimeve pa leje”, i ndryshuar, si dhe ligji nr.20/2020 “Për përfundimin e proceseve kalimtare të pronësisë në Republikën e Shqipërisë”.

² Në këtë përcaktim është mbajtur parasysh përmbajtja e dispozitave të ligjit nr. 8485, datë 12.5.1999 “Kodi i Procedurave Administrative të Republikës së Shqipërisë”, si dhe ligji nr. 44/2015 “Kodi i Procedurave Administrative të Republikës së Shqipërisë”, (i cili ka shfuqizuar ligjin nr. 8485, datë 12.5.1999).

drejtëpërdrejtë në këtë çështje, vazhdon me zhvillimin e procedurave administrative (brenda afateve ligjore dhe gjatë të cilave mund të nxirren edhe vendime të ndërmjetme administrative), dhe përfundon me nxjerrjen e aktit administrativ përkatës prej organit publik përgjegjës.

Në varësi të kohës së kryerjes së aplikimit nga zj. E. P., të legjislacionit specifik në fuqi, të kohës, për trajtimin e këtij aplikimi, si dhe në mungesë të një afati kohor taksativ të dhënë në këtë legjislacion specifik, për përfundimin e procedimit/procedurës administrative, për këtë rast konstatojmë se nuk jemi në një rast vakumi ligjor të përcaktimit të këtij afati (dhe aq më pak në kuptim të konceptit të përfundimit të procedurës brenda një afati të arsyeshëm), pasi në nenin 49/1, të ligjit nr. 8485, datë 12.5.1999 “Kodi i Procedurave Administrative të Republikës së Shqipërisë”, parashikohej se:

“Procedimi administrativ përfundon brenda një periudhe kohore prej 3 muajsh, me përjashtim të rastit kur parashikohet ndryshe në ligje të veçanta, ose kur imponohet nga situata të veçanta. Në rastin e situatave të veçanta, procedimi administrativ përfundon 3 muaj pas ndërprerjes së situatës, së veçantë”.

Procesi i legalizimit i parashikuar dhe rregulluar me ligj është një proces që bazohet në vullnetin e lirë të subjekteve të cilët, megjithëse efektivisht kanë kryer një shkelje ligjore, kanë të drejtën dhe mundësinë që të “korrigjojnë” atë përmes kërimit të fillimit dhe zhvillimit të një procesi administrativ, i cili mbart detyrime dhe të drejta për ata vetë në radhë të parë, por dhe për organet përgjegjëse të administratës publike të përfshira në proces.

Nuk duhet harruar nga ana tjetër se, ky proces tashmë i emërtuar kalimtar³ nga legjislacioni në fuqi, është i lidhur me një sërë procesesh të tjera shumë të rëndësishme, sikurse ai i kthimit dhe kompensimit të pronës ish pronarëve, regjistrimit përfundimtar të pasurive të paluajtëshme, zhvillimit urban të zonave të banuara, etj.

Në këto kushte çdo vonesë në procesin e legalizimit, urbanizimit dhe integritetit të ndërtimeve pa leje, jo vetëm lidhet me respektimin e të drejtave dhe interesave të ligjshëm të subjekteve që kanë aplikuar për t’u përfshirë në të por paraqitet edhe si një vonesë, apo pengesë me pasoja edhe për të gjithë zinxhirin e proceseve të tjera administrative-ligjore, të lidhura me të.

Mosrespektimi rast pas rasti i këtij afati ligjor të përcaktuar nga legjislacioni në fuqi i kohës, ka krijuar probleme në vet punën e organeve të administratës publike të përfshira në procesin e legalizimit, ka krijuar probleme tek subjektet vetëdeklaruese/aplikuese dhe rrjedhimisht ka krijuar probleme në shumë procese të tjera ligjore, që ndërthuren përgjatë zhvillimit të tyre me procesin e legalizimeve.

Situata e krijuar evidenton problematikën tërësisht të pajustificuar të kohëzgjatjes së një procedure administrative prej më shumë se 10 vitesh (ende të papërfunduar), si në rastin e vetëdeklarueses E. P., ku megjithëse kjo e fundit ka paraqitur vetëdeklarimin për legalizim të ndërtimit pa leje që në vitin 2014, ende nuk ka një vendim përfundimtar për këtë procedurë.

³ Ligji nr.20/2020 “Për përfundimin e proceseve kalimtare të pronësisë në Republikën e Shqipërisë”.

Sjellim në vëmendje gjithashtu, faktin se, si rrallëherë në informacionin dhe shpjegimet e dërguara nga drejtoritë vendore të Agjencisë Shtetërore të Kadastrës, i vetmi informacion që jepet është fakti se praktika e legalizimit administrohet pranë arkivit të DVASHK-së Vlorë, fakt që vërteton se prej vitesh nuk është zhvilluar asnjë veprim procedural ligjor që nga momenti i inicimit të procedurës administrative konkrete, me paraqitjen nga ana e ankueses dhe protokollimin e vetëdeklarimit për legalizim të datës 12.08.2014, për legalizimin e ndërtimit informal.

Mosveprimi dhe zvarritja tërësisht e pajustificuar ligjërish, e konstatuar në këtë çështje nxjerr në konkluzionin se kemi të bëjmë me cënim të së drejtës themelore të zj. E. P., për një proces të rregullt ligjor, të parashikuar në paragrafin e parë të nenit 42, të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë, si dhe në nenet 6 dhe 13, të Konventës Evropiane të të Drejtave të Njeriut.

Për më tepër, kjo “ngecje” e zhvillimit të procedurës administrative të iniciuar nga vetëdeklarimi i zj. E. P., krejtësisht e pajustificuar nga ana ligjore, evidenton shkelje të parimit të ligjshmërisë, parimit të procesit të rregullt ligjor, parimit të transparencës dhe informimit, parimit të dhënies së ndihmës aktive, parimit të përgjegjësisë si dhe parimit të marrjes së vendimeve,⁴ parime shumë të rëndësishme këto që duhet të respektohen përgjatë gjithë veprimtarisë së organeve publike.

Avokati i Popullit është në dijeni të numrit shumë të lartë të vetëdeklarimeve/aplikimeve për legalizim, që janë për tu shqyrtuar nga ana e drejtorive vendore të Agjencisë Shtetërore të Kadastrës, por nga ana tjetër nuk ka arsye që ky komunikim formal e zyrtar, të mos gjejë reflektimin tuaj të duhur, për adresimin dhe zgjidhjen e problematikave që janë identifikuar në vazhdimësi nga ana jonë në rekomandimet e mëparshme të dërguara këtë qëllim.

Mosveprimi i konstatuar për ecurinë normale dhe tejzgjatja kohore e zhvillimit të kësaj procedure administrative në të tilla afate, e vlerësuar në një këndvështrim më të gjerë përbën premisa për cënimin e parimit të sigurisë juridike, pasi ky parim presupozon në thelb, besueshmërinë e qytetarëve tek shteti.

Kjo siguri duhet të jepet nga ana e shtetit jo vetëm në pandryshueshmërinë e legjislacionit për marrëdhëniet e rregulluara, por edhe në garantimin e ligjshmërisë së veprimeve që shteti kryen me qytetarët e tij, në marrëdhëniet juridike që ai krijon me ta, duke patur gjithmonë në fokus respektimin dhe mbrojtjen e të drejtave dhe lirive të ligjshme, të njeriut.

Ky vlerësim analitik bazohet në parimin kushtetues se, mbrojtja dhe respektimi i të drejtave të njeriut është jo vetëm një e drejtë e individit por edhe detyrim parësor kushtëzues në veprimtarinë e organeve të administratës shtetërore.

Sipas dispozitave të legjislacionit specifik në fuqi dhe më konkretisht të ligjit nr. 20/2020 “Për përfundimin e proceseve kalimtare të pronësisë në Republikën e Shqipërisë”, tashmë është detyrim i Agjencisë Shtetërore të Kadastrës, që për çdo vetëdeklarim për legalizim ndërtimi informal të paraqitur nga subjektet e ndryshme, të nxjerrë një vendim

⁴ Këto parime parashikohen shprehimisht, përkatësisht, në nenet 4, 5, 6, 10, 15 dhe 16, të ligjit nr.44/2015, “Kodi i Procedurave Administrative të Republikës së Shqipërisë”.

përfundimtar për përmbylljen e procedurës administrative, të iniciuar pikërisht nga vetëdeklarimi i kryer nga këto subjekte.

Institucioni i Avokatit të Popullit vlerëson se vonesa në trajtimin e vetëdeklarimit për legalizim të datës 12.08.2014, të paraqitur nga zj. E. P., kufizon liritë dhe të drejtat e saj, të garantuara nga Kushtetuta dhe ligji dhe më konkretisht, të drejtën themelore individuale të pronësisë.

Duke patur parasysh rëndësinë e zgjidhjes së problemeve të pronësisë, si në raport me garantimin e të drejtës së pronësisë së shtetasve, ashtu edhe për zhvillimin ekonomik të vendit, një rëndësi parësore merr gjetja e zgjidhjeve konkrete për trajtimin e aplikimeve për legalizimin e ndërtimeve pa leje, përkundër zvarritjes apo neglizhencës që sjell mostrajtimin e tyre, jo vetëm përtej afateve ligjore por edhe përtej çdo afati të arsyeshëm.

Lidhur me këtë çështje risjellim në vëmendjen tuaj praktikën gjyqësore të Gjykatës Europiane të të Drejtave të Njeriut, si edhe praktikën gjyqësore të Gjykatës Kushtetuese të Shqipërisë, pasi ndryshe nga legjislacioni që rregullon veprimtarinë e Gjykatave shqiptare (që me shtesat që iu bënë Kodit të Procedurës Civile në vitin 2017, më konkretisht neni 399/2, u përcaktua qartë “afati i arsyeshëm”), në rastin e legjislacionit administrativ, mungon një përcaktim i tillë konciz.

Kështu për shembull, sipas pikës 53, të Vendimit nr. 33 datë 01.11.2021 të Gjykatës Kushtetuese, citojmë: *“Sipas jurisprudencës së Gjykatës, e drejta për një proces të rregullt ligjor, pjesë e të cilit është edhe gjykimi brenda një afati të arsyeshëm, luan një rol qëndror në sistemin e mbrojtjes së të drejtave të njeriut (shih vendimin nr. 18, datë 19.07.2005 të Gjykatës Kushtetuese). Kjo dispozitë vendos detyrimin për organizimin e sistemit ligjor në mënyrë të tillë që gjykatat të plotësojnë kërkesat e standardeve për një proces të rregull ligjor, përfshirë këtu edhe atë të gjykimit brenda afatit të arsyeshëm. (shih vendimet nr. 42, datë 25.05.2017; nr. 22 datë 20.03.2017; nr. 12, datë 05.03.2012 të Gjykatës Kushtetuese)”, i kushtohet një rëndësi themelore respektimit të të drejtave të njeriut dhe gjykimit brenda një afati të arsyeshëm. Për analogji në rastin tonë objekt ankimi do duhej që, ju si organ publik në trajtimin e kësaj çështjeje, të shqyrtonit aplikimin për legalizim brenda afateve ligjore përkatëse.*

Ndërkohë që, në pikën 70, të Vendimit nr. 33 datë 01.11.2021 të Gjykatës Kushtetuese, kjo gjykatë shprehet se: *“Gjykata ka theksuar se neni 42 i Kushtetutës, si dhe neni 6 i KEDNJ-së vendosin detyrimin për organizimin e sistemit ligjor të vendit në mënyrë të tillë që gjykatat të plotësojnë kërkesat e standardeve për një proces të rregull ligjor, përfshirë këtu edhe atë të gjykimit brenda afatit të arsyeshëm. Në këtë drejtim, gjykatat kanë për detyrë të sigurojnë që të gjitha subjektet që marrin pjesë në proces të sillen në mënyrë që të evitojnë çdo vonesë të panevojshme (shih vendimet nr.16, datë 16.03.2021; nr. 76, datë 04.12.2017; nr. 22, datë 20.03.2017; nr. 12, datë 05.03.2012 të Gjykatës Kushtetuese). Ngarkesa e gjykatave nuk është argument kushtetues që mund të justifikojë mosgjykimin e çështjeve brenda afateve të përcaktuara nga ligjvënësi. Hyrja në fuqi e një ligji kushtëzon hyrjen në fuqi të normave të prodhuara prej tij ose, e thënë ndryshe, zbatueshmërinë e tyre nga ana e të gjitha organeve, përveç rasteve kur ligji parashikon ndryshe. Në të kundërt është detyrë e ligjvënësit të marrë masat dhe të gjejë mjetet e duhura për ndryshimin e gjendjes faktike (vonesës në shqyrtimin e çështjeve në Gjykatën e Lartë), me qëllim që ligjet të zbatohen dhe gjykatat e të gjitha niveleve të funksionojnë*

normalisht (shih vendimet nr. 81, datë 28.12.2015; nr. 69, datë 17.11.2015 të Gjykatës Kushtetuese)”.

Ndërsa në pikën 71, të po të këtij Vendimi të Gjykatës Kushtetuese, thuhet se: “*GJEDNJ-ja në jurisprudencën e saj ka mbajtur qëndrimin se akumulimi i përkohshëm i çështjeve nuk e ngarkon shtetin me përgjegjësi, me kusht që ky i fundit të ketë ndërmarrë veprime të menjëhershme që synojnë përmirësimin e situatës për të zgjidhur një situatë të jashtëzakonshme të këtij lloji (shih Buchholz kundër Gjermanisë, 6 maj 1981, § 51). Metodat që mund të nxisin përkohësisht përsheptimin janë ato kur për gjykimin e çështjeve ndiqet një radhë e caktuar e bazuar jo vetëm në datën e depozitimit të tyre, por edhe në nivelin e urgjencës dhe rëndësisë së tyre dhe në veçanti, të vlerësimit të asaj që përbën rrezik për personat në fjalë. Megjithatë, nëse një zgjidhje e këtij lloji rezulton në tejzgjatje dhe kthehet në një problem të organizimit strukturor, atëherë këto metoda nuk janë më të mjaftueshme dhe shteti duhet të sigurojë miratimin e masave më efektive (shih Guincho kundër Portugalisë, 10 korrik 1984, § 40; Zimmermann dhe Steiner kundër Zvicrës, 13 korrik 1983, § 29). Fakti që numri i lartë i çështjeve të tilla të prapambetura është bërë i zakonshëm, nuk e justifikon tejzgjatjen e proceseve gjyqësore (shih Unión Alimentaria Sanders S.A. kundër Spanjës, 07 korrik 1989, § 40)”.*

Pra, në arsyetimin e sipërcituar shprehet qartazi se, ngarkesa e gjykatave (për analogji në rastin tonë ngarkesa e DVASHK-ve), nuk mund dhe nuk duhet të shërbejë si arsye për zgjatjen e shqyrtimit të çështjeve dhe për sa më sipër, në përfundim të analizës së trajtimit të konceptit të afatit të arsyeshëm arrihet në konkluzionin se, vonesa në shqyrtimin e vetëdeklarimit për legalizim të datës 12.08.2014, të paraqitur nga znj. E. P., nuk mund të konsiderohet në përputhje me konceptin e afatit të arsyeshëm.

Në pikën 53, të Vendimit nr. 33 datë 01.11.2021 të Gjykatës Kushtetuese, thuhet se: “*Gjykata, lidhur me kërkesat për konstatimin e cenimit të së drejtës kushtetuese për proces të rregullt ligjor, si pasojë e mosgjyimit të çështjes brenda afatit të arsyeshëm, ka theksuar se arsyeshmëria e zgjatjes së procesit duhet të vlerësohet sipas rrethanave të veçanta të çështjes, duke pasur parasysh sidomos sjelljen e kërkuarit dhe rrezikun që passjell për të kjo tejzgjatje e afateve të gjyimit, kompleksitetin e çështjes, si dhe sjelljen e autoriteteve (shih vendimet nr. 16, datë 16.03.2021; nr. 76, datë 04.12.2017 të Gjykatës Kushtetuese)”.*

Është me vend të theksojmë se, mosshqyrtimi administrativ i vetëdeklarimeve/aplikimeve të shtetasve për legalizim të ndërtimit pa leje, brenda afatit ligjor dhe/ose atij të arsyeshëm, në varësi edhe të rrethanave të tjera të çështjes, mund të përbëjë shkak për nisjen e një procesi për shpërblimin e dëmit të shkaktuar nga kohëzgjatja e pajustificuar e procedurës administrative.

Kjo pasi, fakti që shtetasit për shkaqe të pavarura nga ata, nuk arrijnë të marrin një vendim përfundimtar në një procedure administrative të iniciuar prej tyre tek organi përkatës, kompetent, publik, në një kohë që kanë respektuar të gjitha detyrimet që rrjedhin nga legjislacioni përkatës, bën që ata të mos arrijnë të gëzojnë nga pronat e tyre, të drejta që ua garanton legjislacioni në fuqi.

Është e nevojshme gjithashtu, të sjellim në vëmendjen tuaj edhe përcaktimet e dhëna në Vendimin e Këshillit të Ministrave nr. 623 datë 26.10.2018, “Për miratimin e kartës së të drejtave të qytetarit për përfitimin e shërbimeve publike” (VKM nr. 623/2018). Kjo kartë

thekson disa të drejta individuale, të rëndësishme, të cilat duhet të respektohen nga ana e organeve publike gjatë kryerjes së shërbimit publik ndaj qytetarëve.

Duke qënë se drejtoria juaj vendore e Agjencisë Shtetërore të Kadastrës, është një organ publik, ofrues i shërbimeve publike, do të duhej që të drejtat e garantuara të qytetarëve që kërkojnë marrjen e shërbimit publik përkatës, nga ana juaj, të mbroheshin dhe respektoheshin korrektësisht prej jush, duke i konsideruar ato si një detyrim ligjor të padiskutueshëm për zhvillimin e procedurave administrative, rast pas rasti.

Ankesa e paraqitur nga znj. E. P., konstaton në fakt shkelje të të drejtave, të garantuara nga “Karta e të drejtave të qytetarit për përfitimin e shërbimeve publike”. Trajtimi i kësaj çështjeje evidenton shkeljen e së drejtës për një zgjidhje efektive, pasi pavarësisht interesimit të vazhdueshëm të ankueses për zgjidhjen e kësaj problematike ende sot e kësaj dite, siç edhe rezulton, nuk ka një zgjidhje konkrete.⁵ Jo vetëm kjo por sikurse na rezulton, ky rast konstaton shkelje të së drejtës së ankueses për informim,⁶ së drejtës për marrjen e shërbimit brenda afateve të asyeshme dhe marrjes së tij në mënyrë transparente,⁷ si dhe shkelje të së drejtës për shërbim cilësor.⁸

Vendi ynë është pjesë e zbatimit të, “Axhendës 2030” të Kombeve të Bashkuara, e cila mbështetet në një bazë të fortë në të drejtën ndërkombëtare për të drejtat e njeriut. Premtimi kolektiv që, “askush të mos lihet pas”, për të eliminuar diskriminimin, reduktuar pabarazitë dhe për të siguruar që objektivat të arrihen për të gjithë me një fokus të veçantë për ata të lënë shumë më mbrapa të tjerëve, prej disa vitesh janë gurë kilometrikë që formësojnë politika qeveritare dhe pika orientimi për çdo aktor të rëndësishëm institucional.

Në gjykimin e Avokatit të Popullit, zvarritja e procesit të vendimmarrjes ndaj vetëdeklarimeve për legalizim të paraqitura nga individët, përbën së pari, mospërmbyllje të detyrimeve që ju si organ publik keni në marrëdhënien me qytetarët aplikues, dhe së dyti, mospërmbyllje të detyrimeve që vendi ynë ka në kuadër të proceseve integruese, në Bashkimin Evropian dhe të detyrimeve që atij i lindin si anëtar i organizatave prestigjioze ndërkombëtare, të cilat kanë një aktivitet dhe ndikim të spikatur në fushën e të drejtave të njeriut.

Nga ana tjetër, në përputhje me pikën 2, të nenit 15, të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë, organet e pushtetit publik, në përmbushje të detyrave të tyre duhet të respektojnë të drejtat dhe liritë themelore të njeriut, si dhe të kontribuojnë në realizimin e tyre.

⁵ Në pikën 7, të VKM-së nr. 623 datë 26.10.2018, “Për miratimin e kartës së të drejtave të qytetarit për përfitimin e shërbimeve publike”, thuhet shprehimisht se:

“E drejta për zgjidhje efektive

Ju keni të drejtë të merrni një shërbim përfundimtar për kërkesën e paraqitur. Ne ju garantojmë zgjidhje efektive për shërbimet e kërkuara, duke ju ofruar zgjidhje të shpejtë e të sigurt në favorin tuaj, në përputhje me legjislacionin në fuqi...Në çdo rast, ne duhet t’ju garantojmë një vendim përfundimtar për çdo kërkesë për përfitimin e shërbimeve publike të paraqitur”.

⁶ Pika 1, e VKM-së nr. 623 datë 26.10.2018, “Për miratimin e kartës së të drejtave të qytetarit për përfitimin e shërbimeve publike”.

⁷ Pikat 9 dhe 10, të VKM-së nr. 623 datë 26.10.2018, “Për miratimin e kartës së të drejtave të qytetarit për përfitimin e shërbimeve publike”.

⁸ Pika 18, e VKM-së nr. 623 datë 26.10.2018, “Për miratimin e kartës së të drejtave të qytetarit për përfitimin e shërbimeve publike”.

Mosveprimi evident nga ana juaj në këtë çështje nuk i respekton të drejtat e ligjshme të ankueses, por përkundrazi është bërë shkak për shkeljen e tyre.

Për sa më sipër, në mbështetje të pikës 3, të nenit 63, të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë, ku thuhet shprehimisht se:

“Pas përfundimit të hetimeve, Avokati i Popullit...,

- *paraqet rekomandime për vënien në vend të së drejtës së shkelur tek organi administrative që, sipas tij, ka shkaktuar shkelje të të drejtave dhe lirive”*

R E K O M A N D O J M Ë

1. Përshtypimin maksimal të procedurave dhe afateve të vendimmarrjes përfundimtare, për shqyrtimin e vetëdeklarimit të datës 12.08.2014, paraqitur nga shtetasja E. P., për legalizimin e një ndërtimi pa leje.
2. Mospërsëritjen e kësaj praktike të kundërligjshme administrative, që rezulton me shkelje të të drejtave të ligjshme, të subjekteve private, për shkak të mosveprimit nga ana e organit publik përgjegjës për përfundimin e kësaj procedure administrative.
3. Organizimin e punës dhe hartimin e një plani afatgjatë me objektiva konkrete për trajtimin e praktikave për të adresuar këto çështje dhe për të përmirësuar pritshmëritë e qytetarëve.
4. Organizimin e komunikimeve të vazhdueshme me qytetarët për këtë çështje dhe publikimin e vazhdueshëm të ecures së shqyrtimit të vetëdeklarimeve/aplikimeve, për legalizimin e ndërtimeve pa leje.

Në përputhje me nenin 22, të ligjit nr. 8454, datë 04.02.1999 “Për Avokatin e Popullit”, të ndryshuar, lutemi të na vini në dijeni për qëndrimin tuaj, ndaj këtij rekomandimi.

Duke besuar në bashkëpunimin dhe mirëkuptimin tuaj,

K O M I S I O N E R E

Erinda MELI